

Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną
Kod przedmiotu	05.6-WP-OLIGO-EiR
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną - Oligofrenopedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	podyplomowe
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2017/2018
Jednostka obsługująca przedmiot	Wydział Nauk Społecznych

Informacje o przedmiocie	
Liczba punktów ECTS do zdobycia	5
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	-	-	15 (w tym jako e-learning)	1 (w tym jako e-learning)	Egzamin
Ćwiczenia	-	-	20 (w tym jako e-learning)	1,33 (w tym jako e-learning)	Zaliczenie

Cel przedmiotu

Zapoznanie słuchaczy z problematyką rozwoju, edukacji, rehabilitacji, społecznej integracji i normalizacji życia dzieci, młodzieży i dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz zagadnieniami dotyczącymi istoty, koncepcji, etiologii, diagnozy, profilaktyki niepełnosprawności intelektualnej i zaburzeń rozwojowych

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotów: pedagogika specjalna

Zakres tematyczny

Treści wykładów:

1. Pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagogika), jej przedmiot zainteresowań, cele, zadania i rys historyczny.
2. Współczesne interpretacje istoty niepełnosprawności intelektualnej, koncepcje i perspektywy badawcze z uwzględnieniem koncepcji inteligencji wielorakiej
3. Charakterystyka przyczyn niepełnosprawności intelektualnej oraz przemian w klasyfikowaniu i ujmowaniu możliwości rozwoju, rehabilitacji i edukacji (ujmowane całościowo) osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnym stopniu.
4. Osoba z niepełnosprawnością intelektualną w perspektywie ekosystemu. Społeczno-ekologiczne ujęcie niepełnosprawności intelektualnej i jego konsekwencje dla systemu wsparcia, edukacji i rehabilitacji osób z tą niepełnosprawnością
5. Organizacja edukacji specjalnej osób z niepełnosprawnością intelektualną, jej wielotorowość i zróżnicowanie (analiza kryteriów owego zróżnicowania, np. ze względu na zakres i miejsce udzielania specjalnego pedagogicznego wsparcia).
6. Problemy rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną i formy ich wspierania. Funkcjonowanie placówek dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną.
7. Wskazanie najistotniejszych współczesnych problemów w życiu osób z niepełnosprawnością intelektualną w celu ich eliminowania - konieczność uwrażliwiania społeczeństwa na potrzeby tych osób, usuwania negatywnych postaw i uprzedzeń, wskazywanie możliwości i normalizacji życia we wszystkich jego sferach (edukacyjnej, rodzinnej, zawodowej itp.).

Treści ćwiczeń:

1. Niepełnosprawność intelektualna i osoba z tą niepełnosprawnością w perspektywie historycznej. Przemiany w społecznych postawach wobec tych osób i możliwości ich edukacji, rehabilitacji, integracji i normalizacji warunków życia
2. Współczesne koncepcje niepełnosprawności intelektualnej: psychobiologiczna, psychorozwojowa, psychospołeczna i pedagogiczna; analiza ujęć istoty i kryteriów diagnostycznych tej niepełnosprawności w klasyfikacjach ICD-10 (Międzynarodowej Klasyfikacji Statystycznej Chorób i Problemów Zdrowotnych WHO), DSM-IVTR (Klasyfikacji Zaburzeń Psychiczych APA), ICF (Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia WHO) oraz AAIDD (Amerykańskiego Towarzystwa Niepełnosprawności Intelektualnej i Rozwojowej)
3. Społeczno-ekologiczny wymiar niepełnosprawności intelektualnej i znaczenie zindywidualizowanego wsparcia dla funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną; problemy diagnozy i określania zakresu wsparcia oraz warunków niezbędnych dla jego udzielania
4. Znaczenie etiologii w diagnozie niepełnosprawności intelektualnej, jej wieloczynnikowy charakter. Zapobieganie niepełnosprawności intelektualnej jako forma wsparcia; wiązanie etiologii z zapobieganiem i wsparciem
5. Charakterystyka osób z niepełnosprawnością intelektualną z uwzględnieniem charakterystyki procesów orientacyjno-poznawczych, zaburzeń rozwoju sfery intelektualnej i rozwoju mowy itp. Wybrane zespoły zaburzeń genowych i chromosomowych, np. zespół Downa, Williamsa, Aperta

6. roblemy społecznego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną w zależności od wieku; w rodzinie, systemie edukacji, lokalnym środowisku, w sytuacji zatrudnienia
7. Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną; problem ich respektowania i przestrzegania. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną wobec współczesnych wyzwań i zagrożeń

Metody kształcenia

Wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, praca indywidualna i w grupach, dyskusja problemowa i panelowa

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Jest świadomy istnienia etycznego wymiaru oceniania i diagnozowania, jak też podmiotowego traktowania człowieka, a w szczególności człowieka z niepełnosprawnością intelektualną	• SP_K05	• egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Ćwiczenia
Dokonyuje charakterystyki osób z niepełnosprawnością intelektualną różnego stopnia; określa istotę, wieloczynnikowe uwarunkowania i konsekwencje tej niepełnosprawności dla osób nią dotkniętych	• SP_W08	• egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Ćwiczenia
Formuluje argumenty potwierdzające walory współpracy rodziców/opiekunów specjalistów, nauczycieli, pedagogów dla efektywnego planowania i realizacji działań związanych z edukacją, rehabilitacją, integracją i normalizacją sytuacji życiowej osób z niepełnosprawnością intelektualną	• SP_U13	• egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Ćwiczenia
Potrąfi zidentyfikować i opisać aktualne problemy w rozwoju, edukacji, wychowaniu i opiece, rehabilitacji (terapii) i wspieraniu osób z niepełnosprawnością intelektualną	• SP_U02	• egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Ćwiczenia
Słuchacz charakteryzuje główne założenia współczesnego systemu edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną	• SP_W07	• egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia kończą się zaliczeniem, którego podstawą jest prezentacja w ich toku zagadnień programowych.

Metodą weryfikacji efektów kształcenia jest egzamin ustny z zagadnień programowych ćwiczeń i wykładów opracowanych w formie pytań. Warunkiem zaliczenia egzaminu jest 60% poprawnych odpowiedzi na wybierane losowo pytania (słuchacz losuje 3 pytania z punktowanymi odpowiedziami). Ocena uzyskana z egzaminu jest oceną końcową.

Literatura podstawowa

1. Kościelska M. (1995) Oblicza upośledzenia. Warszawa, PWN
2. Kościelska M. (2004) Niechciana seksualność. Warszawa, Wyd. Jacek Santorski
3. Kosakowski Cz. (2003) Węzłowe problemy pedagogiki specjalnej, Toruń, Wyd. Akapit.
4. Maciarz A. (2005) Mały leksykon pedagoga specjalnego. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
5. Janiszewska-Nieścioruk Z., Maciarz A. (2006) Współczesne problemy pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną, Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
6. Obuchowska I. (red.) (1995) Dziecko niepełnosprawne w rodzinie. Warszawa, WSiP
7. Wyczesany J. (2005) Pedagogika upośledzonych umysłowo. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
8. Żółkowska T. (2004) Wyrównywanie szans społecznych osób z niepełnosprawnością intelektualną, Szczecin, Oficyna IN PLUS
9. Dykcik W. (red.) (2001) Pedagogika specjalna. Poznań, Wyd. UAM
10. Sęk H. (red.) Psychologia kliniczna. Warszawa, PWN
11. Sękowska Z. (2001) Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej. Warszawa, APS
12. Gustavsson A., Zakrzewska-Manterys E. (red.) (1997) Upośledzenie w społecznym zwierciadle, Warszawa, Wyd. Żak
13. Smith D. D. (2008) Pedagogika specjalna, Warszawa, PWN
14. Twardowski A. (red.) (2005) Wspomaganie rozwoju dzieci ze złożonymi zespołami zaburzeń, Poznań, PTP
15. Twardowski A. (red.) (2006) Wspomaganie dzieci z genetycznie uwarunkowanymi wadami rozwoju i ich rodzin, Poznań, PTP

Literatura uzupełniająca

1. Żyta A. (2004) Rodzeństwo osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
2. Sadowska S. (2006) Jakość życia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, Kraków, Oficyna Wyd. Impuls
3. Szumski G. (2006) Integryjne kształcenie niepełnosprawnych, Warszawa, PWN
4. Gajdzica Z. (2007) Edukacyjne konteksty bezradności społecznej osób z lekkim upośledzeniem umysłowym, Katowice, Wyd. UŚ
5. Kościelska M. (1998) Trudne macierzyństwo, Warszawa, PWN
6. Kulesza E. (2004) Rozwój poznawczy dzieci z lekkim i umiarkowanym stopniem upośledzenia umysłowego – diagnoza i wspomaganie, Warszawa, Wyd. APS
7. Głodkowska J. (1999) Poznanie ucznia szkoły specjalnej, Warszawa, WSiP.

Uwagi

